



A X-a Conferință Națională multidisciplinară - cu participare internațională,
"Profesorul Dorin PAVEL - fondatorul hidroenergeticii românești",
SEBEȘ, 2010

DE LA MULTICULTURALITATE LA DIALOG INTERCULTURAL

Viorica BODOGA, Luciana GHERLE, Victor CIOCAN

THE MULTICULTURALISM TO THE INTERCULTURAL DIALOG

In this paper we present some aspect about our European programme, were we include the multiculturalism, her importance in education and in the communication.

Cuvinte cheie: multiculturalism, comunicare, interculturalitate, educație

Pentru a înțelege mai bine ce reprezintă multiculturalitatea trebuie să luăm în considerare rolul important al contextului (social, cultural și istoric) în relațiile intra și extra-culturale, legătura între cultură și comunicare, complexitatea și tensiunile implicate în relațiile interculturale.

Comunicarea multiculturală înseamnă interacțiunea directă între oameni de diferite culturi.

Comunicarea multiculturală implică mai mult decât înțelegerea normelor unui grup, ea presupunând acceptarea și tolerarea diferențelor.

Trăim într-o lume în care comunicarea între indivizi se produce cvasi-instantaneu, o lume în care spațiul și timpul nu mai reprezintă bariere reale, căci tehnologia informației ne ajută să ne mișcam rapid și liber în contextul virtual, supuși permanent la presiunea vitezei.

În contextul globalizării actuale este ușor să preluăm obiceiuri și moduri de viață noi, dar protejarea culturii proprii rămâne primordială pentru identitatea culturală a popoarelor.

Diferențele culturale care exista între oameni pot apărea în limba, îmbrăcăminte și tradiții, în modul în care societățile se organizează, concepția lor cu privire la moralitate și religie, la modul în care interacționează cu mediul înconjurător.

Combaterea prejudecăților și intoleranței prin dialog intercultural are ca scop diminuarea acestui deficit de cunoaștere prin dialogul intercultural propriu-zis și prin manifestarea artistică a interculturalității.

Dialogul intercultural urmărește întărirea respectului pentru diversitate culturală în contextul realității complexe a societății de azi, caracterizată prin coexistent diferitelor identități culturale și credințe.

Diferitele activități cuprinse în cadrul unor campanii derulate la nivel național și european urmăresc promovarea contribuțiilor diferitelor culturi la patrimoniul și modul de viață din România precum și validarea dialogului intercultural ca factor esențial pentru dezvoltarea viitoare a societății multicultural românești și europene, societate în care cunoașterea celuilalt, de lângă noi, poate fi o resursă semnificativă pentru fiecare individ, dar și o bogăție prin care o comunitate dobândește o identitate mai puternică.

Interculturalitatea este un proces, nu un scop în sine - în mersul spre Europa de azi care este multiculturală, la Europa de mâine, care va fi interculturală. Se dorește conștientizarea importanței dialogului intercultural în rândul copiilor, tinerilor și adulților și încurajarea lor de a comunica idei referitoare la reprezentarea unui spațiu multicultural, raportul dintre identități naționale și personale, zonele culturale ale copiilor și cadrelor didactice, ale specificul educației abordat de programă.

Interculturalismul implică înțelegerea, aprecierea și valorizarea culturii proprii la care se adaugă respectul bazat pe o informare autentică și pe construirea curiozității față de cultura etnică a celuilalt.

Educația interculturală vizează dezvoltarea unei educații pentru toți în spiritul recunoașterii deosebirilor ce există în sânul aceleiași societăți.

Cultura, este acel complex întreg care include cunoștințele, credințele, arta, morală, dreptul, obiceiurile și orice alte aptitudini și deprinderi dobândite de om ca membru al societății.

Cadrelor didactice, le revine un rol deosebit de important ca prin activitățile derulate în cadrul unor proiecte educaționale, prin

activitățile curriculare obligatorii dar și a celor extracurriculare să dezvolte o comunicare constructivă între toți factorii educaționali implicați în educarea și formarea copiilor, să creeze o atmosferă prietenoasă în rândul lor, să-i formeze în acceptarea diversității culturale. Încă de la vârsta preșcolară, copilul este sprijinit să-și formeze deprinderea de a comunica, de a lua decizii în mod democratic în cadrul grupului, de a se implica în rezolvarea problemelor interpersonale. Educatoarea trebuie să acorde o deosebită atenție educării respectului față de sine dar și față de alții, toleranță față de opiniile diferite.

Minunat este faptul ca în grădinițe, copiii se bucură să fie împreună indiferent de ce naționalitate, etnie sau religie sunt, să participe la jocuri și activități împreună, să participe la serbări și concursuri unii alături de alții. Datinile, obiceiurile și tradițiile au rolul lor în permanența culturală a unui popor, a unui neam și chiar a unui grup care învață într-o pedagogie alternativă.

Am organizat în grădinița noastră întreaga activitate din perspectiva interculturală, permițând învățarea prin colaborare, comunicare, și nicidecum marginalizare.

Vom prezenta obiectivele urmărite prin Proiectul educațional „Diferiți dar prieteni”, derulat în grădinița noastră:

- Stimularea curiozității copiilor în spiritul noului context european, favorabil activității multicultural și multietnice;
- Stimularea curiozității față de tot ce este diferit de el ca persoană și acceptarea noului;
- Favorizarea comunicării, dezvoltarea sentimentelor de încredere, solidaritate și toleranță, prin cunoașterea tradițiilor și obiceiurilor specifice;
- Dezvoltarea de relații armonioase între copiii și cadrele didactice de etnie, cultură, religie, diferită;
- Cunoașterea unor obiceiuri și datini legate de sărbătorile de peste an;
- Valorificarea bunelor practici în abordarea educației, în activitatea la grupă.

Dintre activitățile cuprinse în proiect, se exemplifică:

- activitate comună, practică: „Măști și ornamente pentru carnaval;
- activitate artistică: Carnavalul „Farsangbal” cu participarea copiilor din grupele române și maghiare (inclusiv cele de la grădinița Waldorf);
- activitate practică: „Încondeierea ouălor de Paște”

- „Cum e la noi la Paște"- scenete și obiceiuri tradiționale;
- „Să cunoaștem și să desenăm portul popular";
- sărbători specifice pedagogiei Waldorf: „Spirala de advent";
Serbarea lămpașelor";
- evaluare: Joc „Cine știe răspunde"; „ Corul prieteniei"-
prezentare de cântece și poezii.

Activitățile comune organizate în grădiniță, precum și deschiderea grădiniței către comunitate și specificul ei, contribuie la realizarea obiectivelor de egalizare a șanselor în educație.

Trebuie să continuăm munca cu preșcolarii și în rândul părinților subliniind faptul că grădinița, școala în general, se călăuzește pe principii precum toleranța, respectul mutual, egalitatea sau complementaritatea valorii, exploatează diferențele spirituale și valorile locale.

Orice valoare locală autentică trebuie păstrată de cei ce aspiră la apropierea de cultura mondială. Copiii trebuie învățați de mici să evite tendințele de dispreț a unor culturi minoritare deosebit de interesate pentru zestrea culturală a umanității.

De asemenea pentru cadrele didactice este foarte important să creeze relații pozitive în interacțiunea dintre oameni – colegi - și copii, să favorizeze dezvoltarea persoanei cât și a relațiilor constructive în grup.

Educația interculturală constituie „o opțiune ideologică în societățile democratice și vizează pregătirea viitorilor cetățeni în așa fel încât ei să facă cea mai bună alegere și să se orienteze în contextul multiplicării sistemelor de valori" [3].

BIBLIOGRAFIE

[1] Ciolan, L., *Pași către școala interculturală*, Colecția șanse egale, Editura Corint, București, 2000.

[2] Cucuș, C., *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*, Editura Polirom, Iași, 2000.

[3] Cucuș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iasi, 1996.

[4] Cozma, T., Sechedin, Elena, *Concepte de împrumut în educația interculturală*.

Educ. Viorica BODOGA,
Educ. director Luciana GHERLE,
Grădinița „Dumbrăvioara”, Cluj Napoca
Victor CIOCAN,
Prof. Liceul „Lucian Blaga”, Cluj Napoca